

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/44/2014
Identifikačné číslo spisu:	6909010185
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Šimonová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6909010185.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom dňa 29. októbra 2014 v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Šimonovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Pavla Polku, v trestnej veci obvineného X. Q. , pre prečin krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 Tr. zák. a iné, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 3 T 48/2009, o dovolaní obvineného X. Q. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5 To 18/2012 zo dňa 13. marca 2012 takto

rozhodol:

Podľa § 386 ods. 1 Tr. por. najvyšší súd vyslovuje, že uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5 To 18/2012, z 13. marca 2012 bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 319 Tr. por., § 285 písm. d/ Tr. por., § 268 ods. 2 Tr. por. v neprospech obvineného X. Q..

Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. z r u š u j e sa uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5 To 18/2012, z 13. marca 2012 a rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota, sp. zn. 3 T 48/2009, z 5. januára 2012.

Z r u š u j ú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu Rimavská Sobota s a p r i k a z u j e , aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejedal a rozhodol.

Odôvodnenie

Prokurátor Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota dňa 3. apríla 2009 pod č. 2 Pv 225/08-49 Okresnému súdu Rimavská Sobota podal obžalobu na X. Q. pre prečin krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 Tr. zák., prečin krivej výpovede a krivej prisahy podľa § 346 ods. 1 Tr. zák. a prečin ohovárania

podľa § 373 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

1/ dňa 3. marca 2006 v P. podal na Okresné riaditeľstvo PZ, Úrad justičnej a kriminálnej polície Lučenec v rámci sťažnosti trestné oznámenie na X. S., starostu obce P., v ktorom uviedol, že v októbri 2005 bez povolenia v katastri obce P., nachystal a odviezol 15 prm palivového dreva, na základe čoho bolo dňa 24. mája 2006 na Okresnom riaditeľstve PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície PZ Lučenec uznesením sp. zn. ORP-1269/1-OSV-LC-06 začaté trestné stíhanie vo veci pre trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 2 písm. b/ Trestného zákona preto, že páchatel' v presne nezistenú dobu v októbri 2005 z lesného porastu č. 236b v katastri obce P., bez dovolenia vypíliť a odviezol 8 m3 drevnej hmoty dub, čím spôsobil Lesom SR, š. p. Banská Bystrica, odštepny závod Kriván škodu vo výške 6000 Sk, pričom dňa 30. mája 2006 v tejto trestnej veci po zákonom poučení o následkoch krivého obvinenia a krivej výpovede pred povereným príslušníkom PZ uviedol, že starosta obce P. X. S. dňa 29. októbra 2005 z lesného porastu v katastri obce P. odviezol 2 fúry palivového dreva na traktore, čo osobne videl, pričom vykonaným vyšetrovaním bolo zistené, že toto trestné oznámenie a výpoveď sú nepravdivé, a preto uznesením povereného príslušníka PZ Okresného riaditeľstva PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície Lučenec zo dňa 26. júna 2006 bolo podľa § 215 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zastavené trestné stíhanie pre trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 2 písm. d/ Tr. zák. preto, že je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie,

2/ dňa 22. mája 2008 v popoludňajších hodinách v P., na zasadnutí Obecného zastupiteľstva v budove Obecného úradu, pred siedmimi poslancami obecného zastupiteľstva, v prítomnosti starostu obce P. X. S., uviedol nepravdivé údaje o X. S., že si dal z plechu dovezeného do obce pokryť dom, že dal rozobrať ohradu futbalového ihriska a z rúr si pozváral vlečku, bez súhlasu zastupiteľstva predal nákladné motorové vozidlo a ukradol rezivo, čím ohrozil jeho vážnosť u spoluobčanov, ako aj v zamestnaní, lebo takýmto spôsobom označil starostu obce X. S. za páchatel'a trestného činu.

Rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 3 T 48/2009 z 5. januára 2012 bol obvinený X. Q. podľa § 285 písm. d/ Tr. por. oslobodený spod obžaloby a podľa § 73 ods. 1 Tr. zák. súd obvinenému uložil ochranné psychiatrické liečenie formou ústavnou.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 5 To 18/2012 zo dňa 13. marca 2012 podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného X. Q. zamietol.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 To 18/2012 zo dňa 13. marca 2012, podal obvinený X. Q. prostredníctvom ustanoveného obhajcu dovolanie, ktoré bolo doručené súdu prvého stupňa dňa 12. júna 2014. V dovolaní nie je označený konkrétny dovolací dôvod (§ 371 ods. 1 Tr. por.). Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ namietá znalecký posudok, ktorý bol vypracovaný znalcami MUDr. Y. J. a MUDr. G. S. a Mgr. R. P. v čase, keď obvinený bol v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica. Komplexne bol znalecký posudok znalcami vypracovaný dňa 6. decembra 2011, pričom ho vypracovali zo štúdia vyšetrovacieho spisu, zdravotnej dokumentácie (ktorú nemali k dispozícii), z pozorovania menovaného pri znaleckom vyšetrení a hlavne z výsledkov predchádzajúceho znaleckého vyšetrenia. To znamená, že znalci hrubo porušili zákon, nakoľko bezprostredne do konania vedeného na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 3 T 48/2009 nijaký znalecký úkon nevykonali, konali v rozpore so zákonom a znalecký posudok je nepravdivý a znalci hrubo porušili zákon. Celý záver trestného konania sa zakladá len a len na nezákonomnom znaleckom posudku. Súd v trestnom konaní neprizval znalcov, aby odôvodnili znalecký posudok, a tým aj zmaril zákonnú obhajobu X. Q. a jeho obhajcu. V doplnení dovolania, ktoré bolo doručené dovolaciemu súdu dňa 22. augusta 2014, dovolateľ len zopakoval svoje argumenty, ktoré uviedol v samotnom dovolaní zo dňa 12. júna 2014, pričom znovu neoznačil konkrétny dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 Tr. por.

Dovolaciemu súdu bolo dňa 20. októbra 2014 doručené aj písomné podanie samotného obvineného X. Q., označené ako návrh na dovolanie ministrom spravodlivosti, adresované ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky a na vedomie predsedníčke konajúceho senátu dovolacieho súdu.

Obvinený navrhol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby vyslovil porušenie zákona a napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 To 18/2012 zo dňa 13. marca 2012 a rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 3 T 48/2009 zo dňa 5. januára 2012 zrušil.

K dovolaniu obvineného X. Q. sa vyjadril písomne prokurátor zo dňa 4. júla 2014 a 14. októbra 2014. Prokurátor zhodne označil dovolaním napadnuté rozhodnutia za súladné so zákonom, a preto nie sú splnené podmienky na podanie dovolania a navrhol, aby dovolanie Najvyšším súdom Slovenskej republiky v Bratislave v zmysle § 383 Tr. por. (ide o zrejmú nesprávnosť, pretože dovolanie sa odmieta podľa § 382 Tr. por. - poznámka dovolacieho súdu), nebolo prijaté.

K dovolaniu obvineného X. Q. sa vyjadril písomne poškodený X. S. podaniami, ktoré boli doručené dňa 25. júna 2014 súdu prvého stupňa a dňa 15. októbra 2014 dovolaciemu súdu. V obidvoch písomných podaniach uviedol, že nesúhlasí s dôvodmi dovolania a s návrhom na zrušenie uznesenia krajského súdu a rozsudku okresného súdu a plne súhlasí s vyjadrením k odvolaniu, ktoré uviedla Okresná prokuratúra v Rimavskej Sobote v liste zo dňa 4. júla 2014.

Dovolací súd po analýze písomných dôvodov dovolania podaného prostredníctvom ustanoveného obhajcu, v rámci materiálneho chápania práva na spravodlivý proces a súdnu ochranu, ustálil dovolacie dôvody obvineného X. Q. v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), bolo podané oprávneným procesným subjektom (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.) a dospel k záveru, že sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., pretože rozhodnutie napadnuté dovolaním je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarcia zamýšľal urobiť z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

Zo súdneho spisu vyplýva, že samosudkyňa Okresného súdu Rimavská Sobota dňa 29. januára 2010 požiadala Krajský súd v Banskej Bystrici o odňatie a prikázanie veci podľa § 23 ods. 1 Tr. por. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 5 Nto 5/2010 zo dňa 1. apríla 2010 trestnú vec obvineného X. Q., vedenú na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 3 T 48/2009, Okresnému súdu Rimavská Sobota neodňal. Samosudkyňa Okresného súdu Rimavská Sobota dňa 25. marca 2011 nariadila termín hlavného pojednávania na 12. mája 2011, z čoho zjavne vyplýva, že obžalobu podanú na obvineného X. Q. prijala. Podľa záznamu zo dňa 3. mája 2011 (č. l. 386) hlavné pojednávanie bolo odročené na termín 26. mája 2011. Podľa zápisnice o hlavnom pojednávaní zo dňa 26. mája 2011 (č. l. 391 - 392 spisu) hlavné pojednávanie bolo odročené na neurčito, vzhľadom na námietku vznesenú obvineným proti súdu, prokurátorovi Okresnej prokuratúry v Rimavskej Sobote JUDr. Ladislavovi Šupenovi, ako aj ustanovenej obhajkyňi Mgr. Viere Kadášovej. Prokurátor Okresnej prokuratúry Rimavská Sobota JUDr. Ladislav Šupena sa uznesením č. 2 Pv 166/2008-79 zo dňa 1. júna 2011 nevyhlásil z vykonávania úkonov v trestnej veci obvineného X. Q.. Uznesením zo dňa 2. júna 2011 sp. zn. 3 T 48/2009 sa sudkyňa JUDr. Alena Ondrejová nevyhlásila z prejednávania a rozhodovania v trestnej veci obvineného X. Q.. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 3 Nto 13/2011 zo dňa 8. júla 2011 zamietol sťažnosť obvineného X. Q. proti uzneseniu, ktorým sa sudkyňa Okresného súdu Rimavská Sobota JUDr. Alena Ondrejová nevyhlásila z vykonávania úkonov trestného konania v jeho trestnej veci. Dňa 5. septembra 2011 samosudkyňa nariadila termín hlavného pojednávania na deň 29. septembra 2011. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní zo dňa 29. septembra 2011 vyplýva, že hlavné pojednávanie bolo odročené za účelom vypracovania znaleckého posudku na neurčito, pričom vypracovanie znaleckého posudku dvomi

znalcami z odboru psychiatrie navrhol prokurátor na hlavnom pojednávaní. Samosudkyňa uznesením sp. zn. 3 T 48/2009 zo dňa 3. októbra 2011 podľa § 142 ods. 1, § 148 ods. 1 Tr. por. pribrala do konania dvoch znalcov z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatria a znalca z odboru psychológie, odvetvie klinická psychológia, pričom v uznesení im uložila otázky, ktoré bolo potrebné posúdiť a zodpovedať na ne. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 24. októbra 2011. Znalecký posudok znalcov psychiatrov a znalkyne psychologičky sa nachádza na č. l. 457 - 479 spisu, pričom nie je možné zistiť, kedy bol tento znalecký posudok doručený Okresnému súdu Rimavská Sobota. Na č. l. 480 spisu sa nachádza záznam, z ktorého je možné identifikovať nariadenie hlavného pojednávania na deň 5. januára 2012, pričom zo záznamu vyplýva pokyn pre príslušných administratívnych pracovníkov doručiť znalecký posudok prokurátorovi a obhajkyňi. Skutočnosť, že znalecký posudok bol doručený Okresnej prokuratúre Rimavská Sobota dňa 13. decembra 2011 a obhajkyňi JUDr. Ivete Tóthovej dňa 13. decembra 2011, potvrdzujú aj doručienky, pričom z doručeník je zjavné, že znalecký posudok nebol doručený obvinenému X. Q.. Zo záznamu o nariadení hlavného pojednávania ďalej vyplýva, že na hlavné pojednávanie nebol predvolaný žiaden zo znalcov, ktorí vypracovali znalecký posudok.

Z hlavného pojednávania zo dňa 5. januára 2012 bola vyhotovená zápisnica o hlavnom pojednávaní, ktorá je verejnou listinou a osvedčuje priebeh hlavného pojednávania, pokiaľ nie je preukázané inak (č. l. 484 - 487 spisu). Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní vyplýva, že znalecký posudok nebol doručený obvinenému X. Q. ani v priebehu hlavného pojednávania, resp. o takomto úkone súdu nie je v zápisnici o hlavnom pojednávaní žiaden záznam.

V zápisnici o hlavnom pojednávaní je doslova uvedené na strane č. 486:

„obž. X. Q. gen. č. 1.46 po zákonom poučení k veci udáva: žiadam odročiť HP, pretože prebiehajú procesné úkony na Okresnej prokuratúre Lučenec. Zároveň predkladám súdu oznámenie o podozrení z trestného činu.

Samosudkyňa oboznamuje so znaleckým posudkom, ktorý bol vypracovaný na X. Q..

Samosudkyňa oboznamuje s obsahom sp. mat. 3 T 48/09

obžaloba č. l. 315“

Po týchto úkonoch samosudkyňa vyhlásila dokazovanie za skončené a udelila slovo na záverečné reči a právo posledného slova. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní ďalej vyplýva, že po návrhoch prokurátora a obhajkyne sa vyjadril k veci obžalovaný tak, že navrhol obžalobu odmietnuť, pretože sa vykonávajú procesné úkony na Okresnej prokuratúre Lučenec. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní nie je možno identifikovať, či v tomto prípade ide o záverečnú reč obžalovaného alebo o jeho vyjadrenie v rámci posledného slova (§ 274, 275 Tr. por.).

Odvolanie podané do zápisnice o hlavnom pojednávaní obvinený X. Q. odôvodnil v písomnej forme sám a napriek tomu, že jeho písomné podanie je do značnej miery nesúrodé, je možno v ňom identifikovať jeho nespokojnosť nielen so samotným výrokom odvolaním napadnutého rozsudku, ale aj s konaním, ktoré mu predchádzalo. Namieta porušovanie svojich procesných práv, výsledkom ktorého je porušenie práva na obhajobu a namieta aj samotný výrok o uložení ochranného opatrenia, a to psychiatrického liečenia formou ústavnu.

Po vysvetlení významu rozhodnutia súdu a poučení o opravnom prostriedku, obžalovaný prehlásil, že „zahlasuje odvolanie“, obhajkyňa prehlásila, že „sa pripája k vyjadreniu obžalovaného“ a prokurátor prehlásil, že „sa vzdáva opravného prostriedku“.

Odvolanie podané do zápisnice o hlavnom pojednávaní obvinený X. Q. odôvodnil v písomnej forme sám a napriek tomu, že jeho písomné podanie je do značnej miery nesúrodé, je možno v ňom identifikovať jeho nespokojnosť nielen so samotným výrokom odvolaním napadnutého rozsudku, ale aj s konaním,

ktoré mu predchádzalo. Namieta porušovanie svojich procesných práv, výsledkom ktorého je porušenie práva na obhajobu a namieta aj samotný výrok o uložení ochranného opatrenia, a to psychiatrického liečenia formou ústavnu.

V predmetnej trestnej veci súd prvého stupňa pochybil pri vykonávaní dôkazov, ktoré vykonal nezákonným spôsobom a odvolací súd nenapravil procesné pochybenie súdu prvého stupňa, ktorého sa dopustil pri vykonávaní dôkazov, čím zaťažil svoje rozhodnutie dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.

Z priebehu hlavného pojednávania, v konaní pred súdom prvého stupňa, dňa 5. januára 2012 je nesporné, že okresný súd založil svoje rozhodnutie na výsledkoch znaleckého posudku, ktorý bol vypracovaný znalcami z odboru psychiatrie a psychológie. Procesný postup súdu prvého stupňa pri vykonávaní tohto dôkazu ale nebol správny.

Podľa § 268 ods. 2 Tr. por. pri výsluchu znalca na hlavnom pojednávaní sa použijú ustanovenia § 258 ods. 2, ods. 3 a § 259 Tr. por. primerane. Namiesto výsluchu znalca možno čítať zápisnicu o jeho výpovedi alebo jeho písomný znalecký posudok, ak znalec bol pred podaním znaleckého posudku poučený podľa § 144 Tr. por., nie sú pochybnosti o správnosti a úplnosti znaleckého posudku a prokurátor i obžalovaný s tým súhlasia, alebo ak sa znalec naň odvolá.

Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní zo dňa 5. januára 2012 pred súdom prvého stupňa jednoznačne vyplýva, že znalecký posudok nebol prečítaný, ale bol len oboznámený, pričom nie je zrejmé, aká časť znaleckého posudku mala byť oboznámená. Obžalovaný ani prokurátor sa nevyjadrili, či súhlasia s čítaním znaleckého posudku a nakoniec obžalovanému nebola ani daná možnosť, aby sa k znaleckému posudku vyjadril (§ 271 ods. 1 Tr. por.). V konečnom dôsledku sa obžalovaný ani nemohol k znaleckému posudku vyjadriť, pretože prečítaný v súlade s ustanovením § 268 ods. 2 Tr. por. na hlavnom pojednávaní nebol. Z obsahu súdneho spisu sa navyše javí dôvodné podozrenie, že samotný znalecký posudok vôbec obvinenému X. Q. doručený nebol.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý rozhodoval na podklade odvolania obvineného X. Q., sa dôsledne nezaoberal obsahom jeho odvolania, v ktorom namietal procesný postup súdu prvého stupňa, pričom nie je rozhodujúce, že obvinený ako osoba neznalá práva v písomných dôvodoch odvolania neoznačil konkrétne zákonné ustanovenia, ktoré boli súdom prvého stupňa pri vykonávaní dôkazov porušené. Navyše, podľa § 317 ods. 1 veta druhá Tr. por. odvolací súd na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Na podklade zistených skutočností potom dovolací súd ustálil, že uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 To 18/2012 zo dňa 13. marca 2012 bol porušený zákon v ustanoveniach § 319 Tr. por., § 285 písm. d/ Tr. por., § 268 ods. 2 Tr. por. v neprospech obvineného X. Q.. Postupom podľa § 386 ods. 2 Tr. por. dovolací súd zrušil uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 To 18/2012 zo dňa 13. marca 2012 a podľa okolností prípadu zrušil aj rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 3 T 48/2009 zo dňa 5. januára 2012. Zároveň zrušil aj všetky ďalšie rozhodnutia, na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, aj vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu Rimavská Sobota dovolací súd prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejedal a rozhodol.

Podľa § 391 ods. 1 Tr. por. orgán, ktorému bola vec prikázaná, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci dovolací súd a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie dovolací súd nariadi.

Podľa § 391 ods. 2 Tr. por., ak bolo napadnuté rozhodnutie zrušené len v dôsledku dovolania podaného v prospech obvineného, nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v jeho neprospech.

Nad rámec dovolacích dôvodov pre ďalší správny procesný postup súdu prvého stupňa dovolací súd konštatuje, že písomné vyhotovenie výroku rozsudku nie je v zhode s vyhláseným rozsudkom tak, ako je zaznamenaný v zápisnici o hlavnom pojednávaní. Výrok písomného vyhotovenia rozsudku, na rozdiel od vyhláseného rozsudku, správne obsahuje skutkovú vetu obžaloby, spod ktorej bol obvinený oslobodený, ale zároveň je neúplný, pretože neobsahuje identifikáciu obžaloby v rozsahu označenia prokuratúry, ktorá obžalobu podala, spisovú značku obžaloby a deň jej vyhotovenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.